

GEMEENTE HEERLEN

AFWEGINGSMODEL KAPVERGUNNING

- **ACHTERGROND**
- **TOELICHTING MODEL**
- **BEOORDELINGSMATRIX**

U wilt een kapaanvraag voor een boom indienen?

Als gemeente hebben we een bomenbeleid voor Heerlen uitgewerkt en vastgesteld. Binnen dit beleid hebben we regels voor het kappen van bomen opgesteld. Op enkele uitzonderingen na is bij bomen met een stamdoorsnede van 20 cm of meer (gemeten op 1,30 m boven maaiveld) een kapaanvraag verplicht. Voor **monumentale bomen** dient altijd een kapaanvraag te worden ingediend. Alleen de boomeigenaar of een door de boomeigenaar gemachtigde kan een kapaanvraag indienen.

Wij beoordelen elke kapaanvraag zorgvuldig. Hierbij maken wij de volgende afweging:

Reden voor gewenste kap

- Omstandigheden van de boom (kwaliteit, **stabiliteit**, veiligheid)
- Effecten op de omgeving (**schade**, overlast)
- **Maatschappelijk belang** (renovatie riool e.d.)

Waarde van de boom

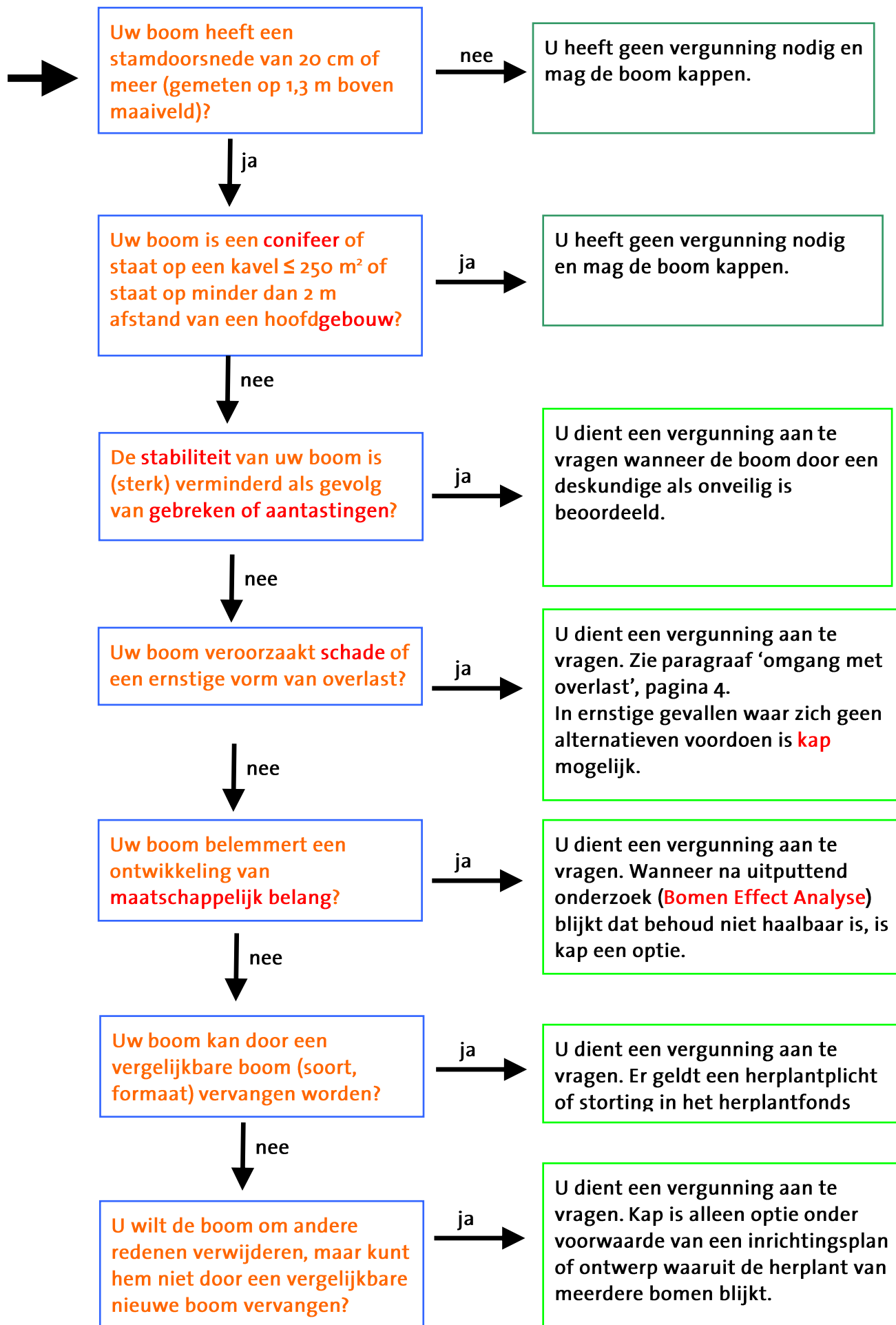
- Functie binnen stedelijke groenstructuur
- Bijzondere status (**monumentaal**, **waardevol**)
- Extra waarde (natuur- en milieu, landschappelijk, cultuurhistorisch, stads- en dorpssschoon, recreatie en leefbaarheid)

Bij een kapaanvraag gelden voor iedereen dezelfde regels: voor burgers, bedrijven, instanties en de gemeente zelf.

Om een kapaanvraag zo objectief mogelijk te beoordelen hebben wij een afwegingsmodel gemaakt. Dit model is gebaseerd op de uitgangspunten uit ons bomenbeleid en enkele principiële keuzes betreffende de omgang met overlast door bomen. Indien kap wordt toegekend kan herplant worden verplicht of, indien herplant niet mogelijk is, een storting van de vervangingswaarde in het Herplantfonds.

Komt uw boom voor kap in aanmerking? Doe de check op de volgende bladzijde.

Omgang met overlast en schade door bomen

Hoe mensen bomen ervaren kan individueel sterk verschillen. Waar een liefhebber vallende bladeren als herfstbodem en basismateriaal voor bladcompost beschouwt, ziet iemand anders hierin een bron van extra werk en ergernis.

Als gemeente nemen we hierin een duidelijke positie in. De groene uitstraling van Heerlen staat bij ons centraal. Bomen vervullen een belangrijke positieve functie in termen van beeld en uitstraling, stadsklimaat en ecologie. Deze eigenschappen wegen voor ons in beginsel zwaarder dan een aantal negatieve aspecten, die inherent (kunnen) zijn aan het hebben van bomen in stedelijk gebied.

Wanneer bomen overlast of schade buiten de te tolereerbare grenzen veroorzaken, moet de situatie nader bekeken worden. Een goed onderbouwde afweging is dan aan de orde.

De gemeente hanteert hierbij de volgende uitgangspunten:

- Overlast door bomen moet tot een bepaalde mate getolereerd worden en is in beginsel geen reden tot kap.
- Bij iedere aanvraag tot kap wordt het afwegingsmodel toegepast.
- Bij gegronde redenen voor kap en tegelijk een hoge waarde van de boom wordt nader onderzocht, of er mogelijkheden zijn om de situatie dusdanig aan te passen, dat kap niet nodig is. Hiervoor kan een expertise door een deskundige noodzakelijk zijn.
- Wanneer het belang van de aanvrager aantoonbaar lager is dan de waarde van de boom (beide voortkomend uit het afwegingsmodel kapaanvragen) wordt geen vergunning tot kap verleend.
- De gemeente kan in enkele gevallen adviseren of ondersteuning bieden om overlast te verkleinen of weg te nemen (bijvoorbeeld bestrijden bladluis).
- In zeer uitzonderlijke gevallen kan het college van B&W besluiten, ten gunste van de belanghebbende, af te wijken van de conclusie volgend uit het afwegingsmodel.

Op de volgende pagina's staan diverse vormen van overlast en schade door bomen kort beschreven. Aan deze beschrijving is telkens het uitgangspunt van de gemeente toegevoegd hoe de betreffende vorm van overlast beoordeeld en bij een kapaanvraag gewogen wordt.

Val van blad en bloesem

- Hoort bij (loof)bomen in de stad
- Overlast beperkt zich tot delen van het jaar
- Actieve rol gemeente d.m.v. bladcampagnes en ondersteuning burger.

Geen reden tot kap

Stuifmeel en pollen

- Hoort bij bomen in de stad
- Verspreiding via de lucht over grote afstanden.
- Overlast beperkt zich tot delen van het jaar

Kap alleen in zeer uitzonderlijke gevallen

Schaduwwerking

- Schaduwwerking hoort bij te tolereren vormen van overlast
  - In extreme gevallen (schaduw beïnvloedt lichttoetreding gehele woning) is nader onderzoek nodig.
  - Check opties tot beperking overlast.
- Kap alleen in uitzonderlijke gevallen na nader onderzoek**

Opdruk door wortels

- In openbare ruimte en op privé terreinen niet geheel te voorkomen
- Bij ernstige opdruk wordt nader onderzocht of wortelkap, wortelschermen, herstraten en/of herinrichten mogelijk is.

Kap alleen in uitzonderlijke gevallen

Schade aan gebouwen

- De eigenaar is verantwoordelijk voor het voorkomen van schade aan zijn gebouw
- Schade door boom moet relevant en door onderzoek onderbouwd zijn (bijvoorbeeld door foto's)

Kap alleen in zeer uitzonderlijke gevallen

Wortelgroei in rioleringen

- Functioneren riolering valt binnen verantwoordelijkheid eigenaar
- Schade door boom moet relevant en door onderzoek onderbouwd zijn (bijvoorbeeld door foto's)

Kap alleen in zeer uitzonderlijke gevallen

Druipen (luizen)

- Bij bomen in stedelijk gebied niet te voorkomen
- Overlast slechts gedurende delen van het groeiseizoen

Geen reden tot kap

Val van vruchten

- Hoort bij bomen in de stad
- Overlast beperkt tot delen van het groeiseizoen

Kap alleen in zeer uitzonderlijke gevallen

Afwegingsmodel bij kapaanvragen

Dossiernummer:
Naam aanvrager:
Straat en huisnummer:
Postcode en woonplaats:

Telefoonnummer:
Mobiel:
E-mail:
Standplaats boom:

A: Belang bij kap van de boom

1: Overlast

Overlast door:	laag	verhoogd	extreem
Val blad/bloesem	☐ 0	☐ 0	☐ 10
Stuifmeel en pollen	☐ 0	☐ 5	☐ 10
Schaduwwerking	☐ 0	☐ 5	☐ 10
Opdruk door wortels	☐ 0	☐ 10	☐ 25
Schade aan gebouwen	☐ 10	☐ 20	☐ 50

2: Maatschappelijk belang

Onder maatschappelijk belang vallen belangen van de overheid, van instellingen met een primair maatschappelijke functie

Kap noodzakelijk i.v.m. ontwikkeling vanuit breed gedragen maatschappelijk belang en/of

Kap noodzakelijk voor duurzame instandhouding infrastructuur verzorgingsleidingen /ondergrondse netwerken ☐ 30

3: Potentiële risico's

Stabiliteit & Gevaarzetting

Geen risico	☐ 0
Risico	☐ 15
Hoog risico	☐ 25

4: Toekomstverwachting

Inschatting toekomstperspectief door deskundige op basis van conditie, ziektes/aantastingen en beschikbare groeiruimte

Toekomstverwachting laag (<10 jaar)	☐ 15
Toekomstverwachting middellang (10 – 20 jaar)	☐ 5
Toekomstverwachting hoog (> 20 jaar)	☐ 0

5: Financiële schade

Financiële doorrekening waarde boom versus financiële derving. Berekening door deskundige toevoegen.

Eenmalige derving	☐ 0
Wederkerende derving	☐ 5
Onophoudelijke derving	☐ 15

B: Belang bij behoud van de boom

1: Toegekende beleidsstatus boom

Status boom

Monumentale boom	☐ 50
Potentieel waardevolle boom	☐ 40
Onderdeel van bomenstructuur	☐ 30
Onderdeel van markante boomlocatie	☐ 20
Overige boom niet vervangbaar	☐ 10
Overige boom vervangbaar	☐ 0

2: Bijzondere kwaliteiten

Type kwaliteit	toekenbaar	bijzonder
hoog		
Natuur en milieu	☐ 5	☐ 10
Landschappelijk	☐ 5	☐ 10
Cultuurhistorisch	☐ 5	☐ 10
Stads- en dorpsschoon	☐ 5	☐ 10
Recreatie en leefbaarheid	☐ 5	☐ 10

Alle bijzondere kwaliteiten moeten apart beschreven en gedocumenteerd zijn (onderbouwing)

Score totaal A: ____ punten

Score totaal B: ____ punten

Advies gemeente:

Verhouding score A en B

Bij de kapaanvraag maken wij een afweging tussen het belang van de aanvrager (die de boom wil kappen) en het belang dat verbonden is met behoud van de boom.

Om een objectieve belangenafweging te kunnen maken hebben wij een puntensysteem ontwikkeld. Voor het toekennen van de betreffende punten is expertise met betrekking tot het systematisch beoordelen van bomen en hun omgevingsfactoren vereist. Naarmate het (aantoonbare) belang bij het kappen en het behoud van een boom toeneemt, wordt uitgebreider gekeken naar integrale oplossingen. Bij moeilijke vraagstukken kunnen hierbij ook externe experts betrokken worden. De categorieën zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Toelichting beoordeling

Score A	Score B	Kappen ja/nee?	Conclusies en advies
0-10 punten	n.v.t.	nee, tenzij	Belang voor kap is principieel te laag. Er wordt geen vergunning verleend, tenzij vervanging door een vergelijkbare boom mogelijk is
10 – 30 punten	0 – 10 punten	ja	Aantoonbaar belang bij kap. Het belang bij behoud is minder groot. Er kan aanleiding zijn tot een herplantplicht.
	10 – 30 punten	nee, tenzij	Aantoonbaar belang bij kap en behoud in dezelfde orde van grootte. Behoud boom prevaleert. Herplant op basis van een door de gemeente goedgekeurd inrichtingsplan kan een oplossing bieden.
	> 30 punten	nee	Behoud van de boom weegt zwaarder. Gemeente biedt haar kennis als input, om door de boom veroorzaakte probleem te verhelpen of te verminderen.
30 – 50 punten	< 20 punten	ja	Groot belang bij kap. Belang bij behoud boom is duidelijk minder. Afhankelijk van de functie van de te kappen boom kan een herplantplicht opgelegd worden.
	20 – 30 punten	ja, mits	Groot belang bij kap. Aantoonbaar belang bij behoud. Aan de kap wordt een herplantplicht verbonden.
	30 – 50 punten	nee, tenzij	Groot belang bij kap en behoud in dezelfde orde van grootte. Behoud van boom prevaleert. Herplant op basis van een door de gemeente goedgekeurd inrichtingsplan kan een oplossing bieden.
	> 50 punten	nee	Groot belang bij kap. Het belang bij behoud van de boom is echter nog groter. Kap bij hoge uitzondering mogelijk wanneer bestaande problemen niet adequaat verminderd kunnen worden. Betrek onafhankelijke expert. Er kan een Bomen Effect Analyse worden gevraagd. Bij kap-> herplantplicht.
> 50 punten	< 30 punten	ja	Zeer groot belang bij kap prevaleert boven belang bij behoud. Afhankelijk van de functie van de te kappen boom kan een herplantplicht opgelegd worden.
	30 – 50 punten	nee, tenzij	Zeer groot belang bij kap. Het gaat echter om een boom van enige waarde en functie binnen de gemeente. Behoud is dus wenselijk indien mogelijk. Opties tot inpassen en behouden van de boom integraal benaderen. Optioneel onafhankelijke expertise of Bomen Effect Analyse uitvoeren, in opdracht van aanvrager. Bij kap -> herplantplicht.
	> 50 punten	nader te bepalen	Belangen voor kap en voor behoud zijn zeer groot. Een integrale benadering van het vraagstuk is hier noodzakelijk. Gemeente ondersteunt het proces vanuit haar ambtelijk apparaat en zorgt voor opstellen van een Bomen Effect Analyse. Bij kap -> herplantplicht.

Verklarende woordenlijst

Bladcampagne: bestaat uit het plaatsen van bladkorven in de wijken en planmatig ruimen van het bladafval.

Bomen Effect Analyse: een standaard beoordeling van de gevolgen van voorgenomen bouw of aanleg voor houtopstand, op basis van landelijke richtlijnen van de Bomenstichting

Bomenstructuur: Circa 40.000 bomen, eigendom van de gemeente, die hun standplaats hebben langs bepaalde wegen en paden. Zie groenstructuurplan 2013.

Conifeer: naaldboom

CROW: het kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte.

Cultuurhistorisch belang: standplaats heeft een belangrijk plek in de (lokale) geschiedenis (bomenstichting.nl).

Economische derving: iemand moet hierbij kunnen aantonen door middel van onderzoek dat een boom zwaarder wegende negatieve dan positieve toevoegingen heeft.

Druipen (luizen/plak): met name bij veel linde soorten scheiden luizen honingdauw af die van de bladen druipt. Deze plakkerige substantie waarop zich ook roetdauw schimmel kan vormen kan tot overlast leiden.

Expertise: boomexpertises kunnen alleen uitgevoerd worden door terzake deskundige. Dat wil zeggen deskundigen door opleiding of deskundigen door aantoonbare kennis.

Hoofdgebouw: een gefundeerd gebouw dat als permanent bouwwerk op een perceel kan worden aangemerkt en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid kan worden beschouwd.

Gebreken en aantastingen: dit omvat het geheel aan mechanische afwijkingen en ziektes die een boom kan vertonen die een aanleiding kunnen vormen tot gevaarzetting of verminderde toekomstverwachting.

Gevaarzetting: impact die theoretisch door de boom kan worden toegebracht: een boom heeft bijvoorbeeld een hogere gevaarzetting wanneer deze op een druk verkeersplein staat dan wanneer deze midden in een afgelegen bosje staat.

Groeiseizoen: dit omvat de tijd van het jaar vanaf uitlopen van de knoppen tot het vallen van de bladeren.

Groenstructuur: zie stedelijke groenstructuur

Herplantfonds: Indien de vergunningaanvraag geen betrekking heeft op particulier eigendom en er voldoende termen aanwezig zijn om een herplantplicht te verbinden aan de vergunning, doch uitvoering hiervan in ruimtelijke zin ter plaatse niet mogelijk is naar maatstaven van redelijkheid en onvoldoende compensatie biedt voor het vellen van een houtopstand, zal het college aan de vergunning het voorschrift verbinden dat de vergunningaanvrager een door het college te bepalen vergoeding, gebaseerd op de boomwaarde, verschuldigd is te storten in het herplantfonds van de gemeente.

Herplantplicht: voor elke boom die geveld wordt dient er minimaal één boom terug geplant te worden. Bomen van de eerste grootte dienen in de regel vervangen te worden door bomen van de eerste grootte enzovoorts tenzij een andere maat boom gewenst is in verband met (ruimtelijke) beperkingen. De gemeente dient akkoord te geven op de te herplanten soort. Indien herplant op locatie niet mogelijk is, kan in sommige gevallen, in overleg met de gemeente, een storting gedaan worden in het herplantfonds.

Kandelaberen: een snoeitechniek, waarbij de takken van een boom afgezaagd worden zodat de boom het uiterlijk van een kandelaar, of kandelaber krijgt. Deze vorm van snoei wordt gezien als kap.

Kap: zie vellen.

Landschappelijk belang: indien een element of groep elementen beeldbepalend is voor de aard en het voorkomen van een landschap.

Maatschappelijk belang: belangen met als doel het algemeen nut te dienen evenals andere maatschappelijke belangen van de overheid en instellingen met een primair maatschappelijke functie. (bijvoorbeeld aanleg van infrastructurele werken en bouwwerken)

Monumentale boom: bijzondere beschermwaardige houtopstand met een relatief hoge leeftijd die door een bijzondere monumentale-, schoonheid- of zeldzaamheidswaarde, of een bijzondere functie voor de omgeving is opgenomen in de gemeentelijke lijst van monumentale bomen en houtopstanden.

Nader onderzoek: nader onderzoek omvat het door een boomtechnisch expert uit voeren van onderzoek met daarvoor geschikte boomtechnische onderzoeksapparatuur.

Natuur en milieu belang: het is een moederboom, of de boom herbergt bijzondere planten en/of dieren (bomenstichting.nl).

Potentieel waardevol: dit betreft nu nog jonge bomen die gezien hun standplaats, soort en vorm de mogelijkheid hebben om uit te groeien tot een monumentale boom.

Potentiële risico's: risico wordt afgeleid uit een combinatie van stabiliteit en gevaarzetting.

Recreatie- en leefbaarheidsbelang: Het belang om te kunnen (blijven) recreëren in een gebied en de mate waarin het fysieke leefmilieu is afgestemd op de menselijke behoeften, verlangens en eisen, voor zover deze geen betrekking hebben op het economische bestaansminimum.

Schade: het gevolg van het optreden van een bedreiging. Schade (of nadeel) is uit te drukken als het verschil tussen de hypothetische situatie waarin het risico of de bedreiging zich niet heeft voorgedaan en de werkelijkheid waarin dit wel is gebeurd.

Stabiliteit: Hierbij wordt gekeken naar takbreuk, stambreuk en mogelijk omvallen van de boom. De stabiliteit van een boom heeft betrekking op de wijze waarop de boom verankerd is in de standplaats en voldoende is uitgerust om verschillende weersomstandigheden op te kunnen vangen.

Stads- en dorpschoon belang: belang van het (historisch) aanzicht van (delen van) een dorp of stad.

Stedelijke groenstructuur: dit is het netwerk van groenelementen dat door de gemeente is aangewezen als belangrijk groen voor de leefbaarheid in de stad.

Vellen: rooien; kappen; verplanten; het snoeien van meer dan 20 procent van de kroon of het wortelgestel, met inbegrip van kandelaberen; het verrichten van handelingen, zowel boven- als ondergronds, die de dood of ernstige beschadiging of ernstige ontsiering van de houtopstand ten gevolge kunnen hebben.

Wortelkap: hiervan is sprake als wortels met een diameter groter dan 6 cm worden afgezet of zwaar worden beschadigd.

Wortelscherm: een wortelscherm zorgt voor een optimale bescherming en wering van wortels zodat overlast van en aan wortels wordt beperkt.